

Державний заклад
«Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Кафедра педагогіки
Кафедра психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри педагогіки
Швирка В.М.
Завідувач кафедри психології
Пашко Т.А

“_____” _____ 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

З₂ Педагогіка і психологія вищої школи

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
напрямок підготовки	09 Біологія
спеціальність	091 Біологія
факультет	природничих наук

2016 – 2017 навчальний рік

Робоча програма курсу «Педагогіка і психологія вищої школи» для студентів за напрямом підготовки 09 Біологія, спеціальністю 091 Біологія другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Розробники: Швирка Вікторія Миколаївна кандидат педагогічних наук, доцент;
Котенєва Ірина Сергіївна кандидат педагогічних наук, доцент;
Репкіна Наталія Володимирівна кандидат психологічних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри педагогіки
Протокол від “25” серпня 2016 року № 1

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри психології
Протокол від “30” серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри педагогіки	_____	(Швирка В.М.)
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
Завідувач кафедри психології	_____	(Пашко Т.А.)
	(підпис)	(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією Державного закладу "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка" за напрямом підготовки
(_____)
(шифр, назва)

Протокол від. “ ____ ” _____ 20 ____ року № _____

Голова _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Швирка В.М., 2016 рік
© Котенєва І.С., 2016 рік
© Репкіна Н.В., 2016 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 09 Біологія	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність: 091 Біологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 7	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	20 год.	20 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	20 год.
		Самостійна робота	
		110 год.	110 год.
	Вид контролю: залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 27% аудиторних занять та 73 % самостійна робота;

для заочної форми навчання – 27% аудиторних занять та 73 % самостійна робота.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомлення студента – майбутнього викладача – з психолого-педагогічними особливостями навчально-виховного процесу у вищій школі, озброєння його сучасними психолого-педагогічними технологіями, методами організації творчого пошуку майбутнього фахівця; засобами виховання та розвитку особистості;

– теоретична підготовка студентів до професійно-педагогічної та науково-педагогічної діяльності у вищій школі, формування інтересу і готовності до самостійного пізнання проблем дидактики, теорії та методики професійної освіти, сучасних тенденцій розвитку освіти та інтеграційних процесів у ній шляхом опанування засад загальної методології педагогічного знання та методики психолого-педагогічної діагностики.

Завдання:

– формувати професійно значущі якості особистості студентів як майбутніх фахівців, які мають компетентно здійснювати навчально-виховні та соціально-педагогічні функції своєї професійної діяльності, поєднувати високу вимогливість і принциповість із гуманністю, демократичністю, довірою та повагою до людей, постійним піклуванням про них, допомогою у службових і життєвих проблемах;

– розвивати творчу особистість студентів як майбутніх викладачів вищої школи та педагогів-дослідників, які реалізовуватимуть і розроблятимуть інноваційні методи та технології навчання й виховання на основі опанування сучасних концепцій освіти й переосмислення досягнень передового педагогічного досвіду, накопиченого у сфері науково-педагогічного знання країнами-учасницями Болонського процесу;

– удосконалювати практичні навички та вміння студентів щодо реалізації методик психолого-педагогічної діагностики, розширення їх особистісного професійного досвіду організації безперервної самоосвітньої діяльності та науково-дослідної роботи в умовах сучасного педагогічного процесу вищої школи, її інтеграції в Європейський освітній простір.

Після опанування змісту інтегрованого курсу студент повинен:

знати:

– специфіку педагогіки та психології вищої школи як науки та галузі професійної діяльності; понятійно-категоріальний апарат інтегрованого навчального курсу; принципи, методи, форми організації педагогічного процесу та науково-педагогічної діяльності у ВНЗ; сучасний стан і перспективи розвитку системи вищої освіти в Україні; специфіку застосування новітніх технологій навчання у вищій школі; особливості управлінської діяльності у ВНЗ; психологічні закономірності й умови підвищення ефективності організації процесу навчання і виховання у вищій школі.

– психолого-педагогічні основи діяльності основних підрозділів вищого навчального закладу; форми та методи організації навчально-виховної роботи у вищій школі України і Європейському освітньому

просторі, основні методи профорієнтації студентів; психолого-педагогічний зміст навчальної та пізнавальної діяльності студентів, методи і форми активізації самостійного наукового пошуку студентів; психолого-педагогічні характеристики педагогічної майстерності викладача; вікові особливості студентського віку, основні компоненти структури особистості студента, його ціннісно-мотиваційну систему, будову та закономірності формування і прояву Я-концепції студента; психологічні особистісні якості викладача ВНЗ і професійні вимоги до нього;

вміти:

- проектувати елементи навчального процесу, зокрема навчальну програму, лекцію, тести тощо та оцінювати якість навчального процесу;
- організовувати навчальну діяльність студентів, активізувати їх самостійну роботу та наукову творчість; готувати, організовувати й проводити на високому рівні лекції, практичні та семінарські заняття, застосовувати сучасні освітні технології, добирати оптимальні форми та методи педагогічної діяльності, керувати процесом особистісного розвитку студентів, стимулювати самостійну роботу студентів; забезпечувати управління ВНЗ; використовувати педагогічний досвід зарубіжних вищих навчальних закладів; організовувати виховну роботу зі студентами; здійснювати саморозвиток, самоосвіту, самовиховання, самоорганізацію; аналізувати сучасний стан і головні тенденції розвитку освіти в Україні і за рубежом, шляхи інтеграції системи вітчизняної освіти в європейську і світову освітню системи.

Програма побудована відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищій школі.

Курс складається з двох модулів. Модуль 1 «Педагогіка вищої школи» передбачає засвоєння студентами магістратури теоретичних основ педагогіки вищої школи, знань про організацію педагогічного процесу у ВНЗ та управління вищим навчальним закладом, формування вмінь проводити заняття у ВНЗ та розробляти до них навчально-методичні матеріали.

Модуль 2 «Психологія вищої школи» передбачає засвоєння студентами магістратури теоретичних основ психології вищої школи, знань щодо механізмів психологічних проявів особистості, соціальної групи, опанування знаннями про психологічні засади викладання та виховання у ВНЗ; формування вмінь та навичок педагога-вихователя у колективі; ведення спостереження за особистісним та психічним розвитком студентів як суб'єктів навчальної діяльності; психологічних особливостей науково-педагогічної діяльності та шляхів її опанування.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Загальні засади педагогіки вищої школи.

Тема 2. Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу.

Тема 3. Дидактика вищої школи.

Тема 4. Методи та організаційні форми навчання у вищій школі.

Тема 5. Контроль навчальної діяльності студентів у вищій школі та оцінювання її результатів.

Тема 6. Організація виховної роботи у вищому навчальному закладі.

Змістовий модуль 2.

Тема 7. Студент як суб'єкт навчально-професійної діяльності.

Тема 8. Психологічні пізнавальні процеси та можливості їх вдосконалення у студентів.

Тема 9. Психологія особистості та проблема освіти у вищій школі.

Тема 10. Психологія професійної діяльності викладача ВНЗ.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Загальні засади педагогіки вищої школи.	14	2	2			10	14	2	2			10
Тема 2. Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу.	14	2	2			10	14	2	2			10
Тема 3. Дидактика вищої школи.	10	2	2			6	10	2	2			6
Тема 4. Методи та організаційні форми навчання у вищій школі.	19	2	2			15	19	2	2			15
Тема 5. Контроль навчальної діяльності студентів у	19	2	2			15	19	2	2			15

вищій школі та оцінювання її результатів												
Тема 6. Організація виховної роботи у вищому навчальному закладі	14	2	2			10	14	2	2			10
Усього годин за модулем 1	90	12	12			66	90	12	12			66
Модуль 2												
Змістовий модуль 2.												
Тема 7. Студент як суб'єкт навчально-професійної діяльності	16	2	2			12	16	2	2			12
Тема 8. Психологічні пізнавальні процеси та можливості їх вдосконалення у студентів	16	2	2			12	16	2	2			12
Тема 9. Психологія особистості та проблема освіти у вищій школі.	14	2	2			10	14	2	2			10
Тема 10. Психологія професійної діяльності викладача ВНЗ.	14	2	2			10	14	2	2			10
Усього годин за модулем 2	60	8	8			44	60	8	8			44
РАЗОМ	150	20	20			110	150	20	20			110

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні засади педагогіки вищої школи	2
2	Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу	2
3	Дидактика вищої школи	2
4	Методи та організаційні форми навчання у вищій школі	2
5	Контроль навчальної діяльності студентів у вищій школі та оцінювання її результатів	2
6	Організація виховної роботи у вищому навчальному закладі	2
7	Навчальна діяльність студентів.	2
8	Творчість та емоції в освітньому процесі.	2
9	Студентська академічна група	2
10	Спілкування в педагогічному процесі	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Становлення та розвиток вищої освіти в Україні, особливості її функціонування	10
2	Системи вищої освіти у зарубіжних країнах: ретроспектива, сучасний стан відповідно до вимог Болонської освітньої реформи	10
3	Організація навчально-виховного процесу у ВНЗ у світлі європейських освітніх викликів сучасності	6
4	Луганський національний університет імені Тараса Шевченка: витоки, становлення	15
5	Європейська кредитно-трансферна акумулююча система організації навчального процесу та шляхи і засоби її впровадження у вищу освіту України. Традиційні та інноваційні технології навчання у сучасній вищій школі	15
6	Організація виховної роботи у вищому навчальному закладі	10
7	Психологічні умови становлення студента як суб'єкта навчальної діяльності	12
8	Психологічні умови розуміння та запам'ятання навчального тексту	12
9	Індивідуальні особливості особистості студентів та їх урахування в навчально-виховній роботі	10
10	Педагогічний конфлікт, психологічні засоби запобігання та стратегії вирішення	10

7. Індивідуальні завдання

1. Опрацюйте текст Закону України «Про освіту», зверніть увагу на сутність принципів освіти, завдання навчальних закладів.
2. Ознайомтесь із Законом України «Про вищу освіту», зосередивши увагу на таких аспектах: розуміння основних педагогічних термінів, що стосуються вищої освіти (розділ I), права уповноваженого органу в галузі освіти (стаття 18); повноваження Вищої атестаційної комісії (статті 22, 23); особливості ліцензування й акредитації ВНЗ (стаття 28); функції керівника ВНЗ (статті 32, 33); права й обов'язки учасників навчально-виховного процесу (статті 46-56).
3. Прочитайте статут вищого навчального закладу, в якому навчаєтесь, і з'ясуйте, як у ньому відображені положення Закону України «Про вищу освіту».
4. Ознайомтесь із Національною доктриною розвитку освіти й занотуйте пріоритетні напрями розвитку освіти в Україні.
5. Опрацюйте Національну доктрину розвитку освіти й виокремить тенденції підготовки фахівців у вищій школі з погляду перспектив її вдосконалення.
6. Ознайомтеся зі змістом Закону України «Про вищу освіту», з'ясуйте сутність таких складових: стандарти вищої освіти, організація навчально-виховного процесу.
7. Проаналізуйте роки свого навчання у вищій школі й означте чинники, які позитивно впливали на процес вашого професійного становлення.
8. Виходячи з гіпотетичної позиції «коли б ректором (міністром) був (була) я», змодельуйте вищий навчальний заклад в аспекті перспективи його розвитку.
9. Ознайомтесь із змістом Болонської декларації і з'ясуйте напрями перетворень у галузі освіти на європейському просторі.
10. Опрацюйте Національну доктрину розвитку освіти й виокремить аспекти подальшого становлення освітньо-виховної системи, які зумовлені філософськими закономірностями діалектичного розвитку суспільства.
11. Поясніть своє ставлення до думки німецького фізика Макса Лауе: «Не так важливе оволодіння знаннями, як розвиток здатності мислення. Освіта — те, що залишається, коли вивчене забуто.»
12. Виходячи з особливостей певних дисциплін, створіть 4—5 ситуацій для ілюстрації дії рушійної сили.
13. У процесі підготовки до лекцій або практичних занять з окремої дисципліни доберіть 2-3 приклади створення проблемної ситуації та виділення проблемних завдань.
14. На конкретному прикладі з окремої дисципліни розробіть технологію реалізації ідей проблемного навчання.
15. Проаналізуйте з позицій закономірностей єдності й взаємозумовленості біологічних і соціальних чинників розвитку людини

особливості становлення вас як особистості.

16. Ознайомтеся із працею І.П.Раченка «НОТ учителя» і випишіть принципи наукової організації педагогічної праці та рекомендації щодо опрацювання наукової літератури.

17. Складіть структурно-логічну схему Індивідуальний стиль діяльності викладача ВНЗ.

18. Підберіть три методики для діагностування індивідуальних особливостей особистості студента.

19. Складіть структурно-логічну схему Психологія особистості та проблема освіти у вищій школі.

20. Складання схеми-конспекту “Психологічні пізнавальні процеси та можливості їх удосконалення у студентів”.

21. Продіагностуйте за допомогою спостереження індивідуальний стиль педагогічної діяльності будь-якого викладача ВНЗ.

22. Проаналізуйте причини виникнення педагогічного конфлікту.

23. Проаналізуйте фактори конструктивного вирішення педагогічного конфлікту.

24. Наведіть приклади негативних стереотипів, які виявляються у сфері спілкування викладачів зі студентами.

25. Проаналізуйте прийоми завоювання уваги студентів у навчальну процесі.

26. Проаналізуйте роль комунікативних якостей у професійній діяльності викладача ВНЗ.

27. Відомо, що для того, щоб успішно працювати самостійно, як того вимагає вища школа, потрібно мати високий інтелектуальний рівень розвитку, інтелектуальні вміння та навички опрацювання літератури. Запропонуйте, що можна зробити, якщо в студента цей рівень недостатній.

28. Запропонуйте програму ваших дій як викладача, яка може забезпечити підвищення навчальної мотивації студентів.

29. Розкрийте соціально-психологічний портрет сучасного студента. Наскільки і в чому він співпадає (або не співпадає) з реальним портретом студента з вашої колишньої групи? Чи є протиріччя? Які?

30. Проаналізуйте, які психологічні особливості юнацького віку дали привід П. Флоренському припустити таке: «Секрет творчості в збереженні юності. Секрет геніальності в збереженні дитинства»?

31. Запропонуйте власну програму підвищення рівня соціально-психологічної адаптації студента-першокурсника до вищої школи.

32. Поясніть положення: «Творчість – це не здібність людини, це її сила, її внутрішній потенціал» (В. В. Давидов).

33. Організуючи навчання, що насамперед Ви, як викладач, намагатиметесь забезпечити: мету чи мотив? Чому та як?

34. Проаналізуйте думку: в найближчому майбутньому викладач не гратиме роль єдиного джерела знань, і його роль швидше полягатиме в тому, щоб навчити вибирати потрібну інформацію.

35. Проаналізуйте рівень розвитку студентської групи, в якій Ви вчилися.

36. Проаналізуйте відмінності в мотивації «сильного» і «слабкого» студента, з яким Ви вчилися.

37. Проаналізуйте, які особливості вашого характеру позитивно, а які – негативно впливають на Ваш стиль спілкування із студентами (або учнями).

38. Статистичний аналіз дозволяє передбачити, що через 20 років об'єм інформації в системі освіти зросте більш, ніж у 2000 разів. Проаналізуйте можливі варіанти вирішення проблеми.

8. Методи навчання

- словесні – лекція, пояснення, бесіда, інструктаж;
- наочні – демонстрація зображувальних посібників, схем, таблиць;
- практичні – виконання практичних завдань, розробка структурно-логічних схем, таблиць;
- самостійне вивчення теоретичного матеріалу, конспектування першоджерел та їх аналіз, розробка структурно-логічних схем, таблиць.

9. Методи контролю

Поточний контроль – усне опитування магістрантів, виконання тестових та практичних завдань на практичних заняттях, перевірка завдань для самостійної роботи.

Модульний контроль – письмова модульна контрольна робота.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота													Сума
Модуль 1								Модуль 2					100
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	КСР	МК 1	T 7	T 2	T 9	T 10	КСР	МК 2
5	5	5	5	5	5	10	20	5	5	5	5	10	10

11. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
83-89	B	добре	
75-82	C		
63-74	D	задовільно	
50-63	E		
21-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-20	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Курс лекцій на електронних носіях. Дистанційний курс.
2. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи магістрантів – друкований та електронні варіанти.
3. Підсумкове комп'ютерне тестування за курсом.
4. Тести до практичних занять.
5. Електронні таблиці, схеми.
6. Презентації до лекційного курсу.
7. Бібліотека відеоматеріалів.

13. Рекомендована література **Базова**

1. Бандурка О. М. Основи педагогічної техніки: навчальний посібник / О. М. Бандурка, В. О. Тюріна, О. І. Федоренко. – Х. : ТИТУЛ, 2006. – 176 с.
2. Барвинский А. А. Курс лекций по психологии и педагогике. Раздел «Психология и педагогика высшей школы»: учебное пособие / А. А. Барвинский. – Сумы : Сумский государственный университет, 2015. – 110 с.
3. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навч. посібн. для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти / Я. Я. Болюбаш. – К. : ВВП "КОМПАС", 1997. – 64 с.
4. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / С. С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
5. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За ред. В. Г. Кременя. Авторський колектив: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубенко, І. І. Бабан. – Тернопіль : Навчальна книга. – Богдан, 2004. – 384 с.
6. Галузинський В. М. Основи педагогіки і психології вищої школи в Україні / В. М. Галузинський, М. Б. Евтух. – К., 1995. – 168 с.
7. Кудіна В. В. Психологія вищої школи: Курс лекцій / В. В. Кудіна, В. І. Юрченко. – К. : КСУ, 2004. – 176 с.
8. Мороз О. Г. Педагогіка і психологія вищої школи / О. Г. Мороз, О. С. Падалка, В. І. Юрченко. – К. : НПУ, 2003. – 267 с.
9. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / В. М. Нагаєв. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
10. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.; за ред. З. Н. Курлянд. – 3-е вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2007. – 495 с.
11. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи: навчальний посібник для магістрів і аспірантів / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – К. : ТОВ "Філ-студія", 2006. – 320 с.

12. Полякова Г. А. Педагогіка: навчальний посібник / Г. А. Полякова, Т. А. Борова. – Х. : ВД : "ІНЖЕК", 2011. – 374 с.
13. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / М. М. Фіцула. – К. : "Академвидав", 2006. – 352 с.

Допоміжна

1. Авдєєва У. М. Інноваційні комунікативні технології в роботі куратора академгрупи : навч. посібник / У. М. Авдєєва, У. М. Мельникова. – К. : ВД «Професіонал», 2007. – 304 с.
2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія / А. М. Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 560 с.
3. Андреев А. А. Педагогика высшей школы. Новый курс / А. А. Андреев. – М. : Московский международный институт эконометрики, информатики, финансов и права, 2002. – 264 с.
4. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи: навч. посібник / Л. В. Артемова. – К. : Кондор, 2008. – 272 с.
5. Артемчук Г. І. Вища школа України: реальність і тенденції розвитку: монографія / Г. І. Артемчук. – К. : Ленвіт, 2004. – 176 с.
6. Боголіб Т. М. Принципи управління вузом : [монографія] / Т. М. Боголіб. – К. : Т-во "Знання", КОО, 2004. – 204 с.
7. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах освіти : навчальний посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти / Я. Я. Болюбаш. – К. : ВВП «Компас», 1997. – 278 с.
8. Будах І. Є. Комп'ютерна діагностика навчальної успішності / І. Є. Будах. – К. : ЦМК МОЗ України, УДМУ, 1995. – 221 с.
9. Бутенко Н. Ю. Комунікативна майстерність викладача : навч. посіб. / Н. Ю. Бутенко. – К. : КНЕУ, 2005. – 336 с.
10. Вища освіта в Україні: нормативно-правове регулювання. Т.3 / за заг. ред. Л. Горбунової, М. Ф. Степка. – К. : Форум, 2006. – 1616 с.
11. Вища освіта України як фактор цивілізаційного визначення молоді: монографія / авт. кол.: за ред. М. Михальченка. – К. : Пед. думка, 2010. – 312 с.
12. Комп'ютерні технології в освіті: навч. посібн. / Ю. С. Жарких, С. В. Лисоченко, Б. Б. Сусь та ін. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. – 239 с.
13. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 334 с.
14. Драч І. І. Педагогіка вищої школи / І. І. Драч. – К.: Вид. ДВНЗ «Ун-т менеджменту освіти», 2013. – Ч. 2. – 71 с.
15. Дубасенюк О. А. Концептуальні підходи до професійно-педагогічної підготовки сучасного педагога / О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2011. – 114 с.

16. Козак Н.Л. Університетська освіта: Навчальний посібник / Н. Л. Козак, І. М. Шоробура. – Львів : «Новий світ-2000», 2011. – 180 с.
17. Комар Ю. М. Основи навчання студента: у 4 кн. / Ю. М. Комар, О. С. Поважний ; заг. ред. В. В. Дорофієнко. – Донецьк: Дон ДУУ, 2004. – 260 с.
18. Концептуально-методологічні основи проектування методів і засобів діагностики освітніх результатів у вищих навчальних закладах: монографія / за заг. ред. В. І. Лугового, О. Г. Ярошенко. – К. : Педагогічна думка, 2014. – 234 с.
19. Кремень В. Г. Вища освіта в Україні : навч. посіб. / В. Г. Кремень, С. М. Ніколаєнко. – К. : Знання, 2005. – 327 с.
20. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс: навчальний посібник / В. М. Куренко, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротенко; за заг. ред. В. М. Кухаренка. – 3-тє вид. – Х. : НТУ «ХПІ», «Торгсін», 2002. – 320 с.
21. Локарева Г. В. Педагогічне спілкування: науково-методичний посібник / Г. В. Локарева, Л. І. Міщик, О. О. Почерніна. – Запоріжжя : Запорізький держуніверситет, 2000. – 154 с.
22. Мещанінов О. П. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні: монографія /О. П. Мещанінов. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2005. – 460 с.
23. Освітній менеджмент: навчальний посібник / за ред. Л. Даниленко, Л. Карамушки. – К. : Шкільний світ, 2003. – 400 с.
24. Педагогіка вищої школи: підручник / за ред. Д. В. Чернілевського. – Вінниця : АМСКП, Глобус-Прес, 2010. – 408 с.
25. Практическая психология для преподавателей / М. К. Тутушкина, В. Л. Васильев, С. А. Волков и др. – М. : Филин, 1997. – 328 с.
26. Равен Дж. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация / Дж. Равен; пер. с англ. – М. : «Когито-Центр», 2002. – 396 с.
27. Теорія і методика професійної освіти: навчальний посібник/ З. Н. Курлянд [та ін.] ; за ред. З. Н. Курлянд. - К. : Знання, 2012. – 390 с.
28. Університетська освіта: навч.-метод. посіб. / Укладач Г. В. Толканець. – К. : Кондор, 2011. – 182 с.
29. Химинець В. В. Інноваційна освітня діяльність / В. В. Химинець. – Тернопіль : Мандрівець, 2009. – 360 с.
30. Хрестоматія з педагогіки вищої школи: навч. посібн. / В. І. Лозова, А. В. Троцько, О. М. Іонова та ін.; за заг. ред. В. І. Лозової. – Х. : Віровець А. П. «Апостроф», 2011. – 408 с.
31. Чельшкова М. Б. Теория и практика конструирования педагогических тестов: Учебное пособие / М. Б. Чельшкова. – М. : Логос, 2002. – 432 с.

Нормативні документи

1. Закон «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII / Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/ua>.
2. Питання державної реєстрації вищих навчальних закладів: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квіт. 2006 № 471 // Урядовий кур'єр. – 2006. – № 73-74. – 18 квітня. – С. 33-34.
3. Положення про вищий навчальний заклад. Про академічну стипендію ім. М. С. Грушевського для студентів та аспірантів вищих навчальних закладів : Постанова Кабінету Міністрів України від 10 березня 2006 № 257 // Урядовий кур'єр. – 2006. – № 61. – 31 березня. – С.12.
4. Про вищу освіту: Закон України від 19 жовтня 2006 р. / Верховна Рада України. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 64 с.
5. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2006 р. № 163 // Урядовий кур'єр. – 2006. – № 38. – 24 лютого. – С.13.

14. Інформаційні ресурси

Всі українські інформаційні ресурси, пов'язані з освітою: організації, вищі навчальні заклади, інформація про системи освіти найбільш розвинених країн, преса, виставки, конференції, фірми та ін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ednu.kiev.ua/>.

1. Освітня українська мережа. Міністерство освіти, Інститут змісту і методів навчання, перелік серверів установ, підпорядкованих міністерству освіти України, та ін. – Режим доступу : <http://www.edu-ua.net/>

2. Сервер Першої української комп'ютерної дидактичної лабораторії. Великий путівник з освітніх серверів Інтернет. – Режим доступу: <http://www.dlab.kiev.ua/>.

3. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: навчальний посібник / С.С. Вітвицька. Режим доступу: <http://thinbook.org/book/230-osnovi-pedagogiki-vishhoyi-shkoli-navchalnij-posibnik-vitvicka-pp.html>

4. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник [Електронний ресурс] / А. І. Кузьмінський. – К. : Знання, 2005. – 486 с. Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-4039.html>

5. Курлянд З. Н. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник [Електронний ресурс] / З. Н. Курлянд. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli-_kurlyand_zn

6. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник [Електронний ресурс] / В. Л. Ортинський. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/00000000/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli-_ortinskiy_vl

7. Освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, вищі навчальні заклади України і Росії. Режим доступу: <http://osvita.org.ua>

8. Педагогика и психология высшей школы. Режим доступа: http://www.krotov.info/lib_sec/shso/71_rost1.html

9. Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система. Режим доступа: <http://www.virtual.ks.ua/students/7488-subject-tasks-main-categories-pedagogics-high-school-as-the-educational-system.html>

10. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник [Електронний ресурс] / Т. І. Туркот. Режим доступа: http://pidruchniki.ws/13680808/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli_-_turkot_ti

11. <http://www.psynavigator.ru/books.php>

12. <http://www.psy.pu.ru/index-php>

13. <http://www.mirknig.com/psihologiya>

14. <http://www.psychologies.ru>

15. Зимняя И. А. Педагогическая психология. Учебник для вузов. Режим доступа: <http://psychlib.ru/mgppu/zim/zim-001-.htm>

16. Барвинский А. А. Курс лекций по психологии и педагогике. Раздел «Психология и педагогика высшей школы» : учебное пособие. Режим доступа: <http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/39510/1/psihology.pdf>

17. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи навчальний посібник). Режим доступа: <http://www.psyh.kiev.ua>